

Aan de leden van de gemeenteraad
p/a Griffie Bloemendaal
Bloemendaalseweg 158
2051 GJ BLOEMENDAAL

Gemeente Bloemendaal
Postbus 201
2050 AE Overveen
T 14 023
www.bloemendaal.nl

Verzenddatum : 27 februari 2024
Zaaknummer : 1238892
Onderwerp : Uitvoering motie "vervanging blauw/wit led
straatverlichting door amber licht"
Bijlage(n) : Overzicht verlichting in en bij Natura 2000 gebieden
Bloemendaal

Geachte leden van de raad,

Op 5 oktober 2023 heeft uw raad de motie "vervanging blauw/wit led straatverlichting door amber licht" aangenomen. In deze brief informeren wij u over de uitvoering van de motie.

Onze interpretatie van de motie

Het dictum van de motie luidt : "de gemeenteraad verzoekt het college geen wit led verlichting meer toe te passen in en direct bij Natura 2000 gebieden en daar waar zulks uit veiligheidsoogpunt mogelijk is helemaal geen straatverlichting te plaatsen."

Onze interpretatie is dat uw raad wenst dat wij bij reguliere vervanging van de verlichting in of nabij Natura 2000 gebieden allereerst overwegen de verlichting weg te halen en als dat niet kan te kiezen voor vleermuisvriendelijke verlichting.

Huidig beleid

Waar dat uit veiligheidsoogpunt mogelijk is plaatsen wij geen nieuwe straatverlichting in het buitengebied en in parken. Dat is vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2016-2026. Het beleidsplan heeft geen overwegingskader om verlichting weg te halen.

In het beleidsplan is ook opgenomen dat wij bij vervanging van armaturen geelwit led-licht toepassen (lichtkleur 3000 Kelvin, vergelijkbaar met gloeilampen of tl-buizen).

Nieuwe led-verlichting wordt tussen 0.00 en 6.00 uur gedimd met 50%.

Inventarisatie en vervangingsplan

Er staan in de gemeente 342 (van de bijna 5000) lichtmasten nabij of in Natura 2000-gebied.

In bijgevoegde tabel treft u een overzicht aan van deze lichtmasten.

Ongeveer de helft van de verlichting is de afgelopen jaren voorzien van een led-armatuur.

Vervanging pas over 15 jaar of langer voorzien. De overige 175 armaturen worden de komende jaren op basis van de economische levensduur vervangen door led-verlichting.

De geplande vervangingsjaren en -aantallen zijn:

2024 : 59 armaturen in Overveen (Tetterodeweg) en Aerdenhout (ventweg Vogelenzangseweg)

2026 : 38 armaturen Zeeweg (parkeerterrein Bokkedoorns) en Bergweg

2028 : 49 armaturen Bovenweg en kop Zeeweg P2

2032 : 29 armaturen Brederodelaan en parkeerterrein Bergweg

2037 en verder : overige 167 led-armaturen

Vrijwel alle verlichting in de gemeente is geelwit van kleur (3000 kelvin). Langs enkele doorgaande wegen staat nog amberkleurige lagedruk natriumverlichting (SON-T). Deze lampen mogen niet meer geproduceerd en verkocht worden en worden op termijn vervangen door led.

Langs de Kennemerweg is in 2012 (groene) ledverlichting geplaatst die volgens de toenmalige inzichten vleermuisvriendelijk was. Helaas bleek achteraf dat deze kleur geen positief effect heeft voor vleermuizen. Ondanks dat de levensduur nog niet verstreken is verdient het aanbeveling deze verlichting te vervangen.

Vleermuisvriendelijk verlichten

Volgens de huidige inzichten is het voor vleermuizen in het algemeen het beste de verlichting uit te schakelen of weg te halen, in ieder geval rond hun kolonieplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Wij zijn van mening dat de verlichting die nu in of langs N2000-gebied staat vanwege de sociale functie (woongebied, sport), verkeersveiligheid (fietsroutes, doorgaande routes) of openbare orde/veiligheid (afgelegen parkeerterreinen) gehandhaafd dient te blijven.

Als dat niet haalbaar is wordt aanbevolen de verlichting uit te schakelen op momenten dat die niet nodig is. Dat kan bijvoorbeeld in de nachtelijke uren. Ook kan de verlichting standaard uit zijn en door middel van bewegingsdetectie worden geactiveerd. Kanttekening daarbij is dat veel vleermuissoorten vooral in de vroege avond foerageren, op de momenten dat ook wij gebruik maken van de wegen in/langs de foerageergebieden.

Het beleidsplan openbare verlichting 2016-2026 kent nog geen overwegingen om verlichting geheel of gedeeltelijk uit te schakelen. Wij adviseren vanwege de functie van de verlichting deze ook in de nacht (gedimd) te laten branden.

Als verlichting noodzakelijk is kan het effect voor vleermuizen verder beperkt worden door armaturen toe te passen die geen licht omhoog of richting water verspreiden en een gerichte lichtkegel hebben.

Led-verlichting zoals wij die toepassen is daarvoor bij uitstek geschikt. In combinatie met lage lichtmasten worden de vliegroutes in boomtoppen donker gehouden.

Met de lichtkleur kan tot slot het effect van verlichting voor vleermuizen ook nog beperkt worden. Vleermuizen zijn het minst gevoelig voor amber (oranje) en rood licht.

Technisch zijn er verschillende mogelijkheden om amberkleurig licht te krijgen.

Het eenvoudigst en goedkoopst is een oranje optiek (een doorzichtig kunststof plaatje met lenzen die het licht richten) voor de led-unit te plaatsen. Daardoor is er wel meer energie nodig om dezelfde hoeveelheid licht op de weg te krijgen. Het effect voor vleermuizen is waarschijnlijk zeer klein omdat lang niet al het geel/witte licht wordt tegengehouden.

Een andere veel toegepaste oplossing is de verlichting met drie kleuren led (rood, groen en blauw) uit te rusten die gemengd worden tot oranje (amber) licht. Ook dat heeft nauwelijks een positief effect voor vleermuizen omdat zij nog wel hinder ondervinden van de groene en blauwe led's.

Tot slot bestaat ook verlichting met monochromatisch oranje-rood licht. Dat zien vleermuizen niet, maar heeft als nadeel voor mensen dat alles dezelfde oranje-rode kleur heeft. Deze verlichting is relatief duur in aanschaf. Bovendien is ongeveer twee keer zo veel energie nodig om hetzelfde lichtniveau te halen als met geelwit licht.

Wij concluderen dat amberkleurig licht (voor het menselijk oog) door vleermuizen anders wordt ervaren en niet zonder mee kan worden gesteld dat het vleermuisvriendelijk is.

Proef

Wij weten nog weinig over de kolonieplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden en het gedrag van vleermuizen in de gemeente. Daarom hebben wij de vrijwilligers van de vleermuiswerkgroep Zuid-Kennemerland (hierna: vleermuiswerkgroep) gevraagd of het mogelijk is voor een proeflocatie te onderzoeken waar en hoe vleermuisvriendelijke verlichting zinvol kan worden toegepast. Als proeflocatie hebben we de Kennemerweg langs de bosrand en weilanden aangewezen, omdat daar naar verwachting verschillende vleermuissoorten foerageren en het gebied groot genoeg is om meerdere led-oplossingen te onderzoeken.

Om een effect te kunnen meten moet eerst de huidige situatie gedurende een jaar op verschillende tijdstippen worden geïnventariseerd om te bepalen waar vleermuizen vliegen en foerageren. Na vervanging van de verlichting door vleermuisvriendelijke led-verlichting kan het jaar daarna het effect worden gemeten. Een dergelijke proef duurt dus minstens anderhalf jaar en kan eind 2025 pas worden afgerond.

De kosten voor een dergelijk onderzoek worden door de vereniging geraamd op € 11.000 (€ 5000 voor de aanschaf van meetapparatuur, € 6000 voor ondersteuning door een ecooloog). In deze kosten is tevens een onderzoek naar de reeds geplaatste amberkleurige ledverlichting aan de Duinlustweg begrepen. Daarbij moet worden aangetekend dat aan de Duinlustweg alleen het verschil tussen amber en geelwit licht kan worden gemeten, er is immers geen vooronderzoek gedaan.

We zullen een proef starten met de Kennemerweg en de Duinlustweg als locaties voor vleermuisvriendelijke led-verlichting. De kosten van de proef worden ten laste gebracht van het reguliere onderhoudsbudget openbare verlichting.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester

, secretaris